

MAJĄTEK PRZEDSIĘBIORCY

Ujęcie majątku przedsiębiorcy

rzeczowe
(aktywa)

finansowe
(pasywa)

Aktywa

Aktywa – art. 3 ust 1 pkt 12 u.r

aktywach - rozumie się przez to kontrolowane przez jednostkę zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych

Funkcja oraz okres użytkowania

Aktywa

```
graph TD; A[Aktywa] --- B[Aktywa trwałe]; A --- C[Aktywa obrotowe]; A --- D[Należne wpłaty na kapitał podstawowy]; A --- E[Udziały lub akcje własne];
```

Aktywa trwałe

Aktywa
obrotowe

Należne wpłaty
na kapitał
podstawowy

Udziały lub
akcje własne

Aktywa trwałe

Aktywa trwałe – art. 3 ust.
1 pkt 13 u.r.

aktywach trwałych - rozumie się
przez to aktywa jednostki, które nie
są zaliczane do aktywów
obrotowych, o których mowa w pkt
18

Aktywa trwałe

- składniki majątkowe, których okres ekonomicznej użyteczności u danego przedsiębiorcy przekracza 12 miesięcy, licząc od dnia bilansowego;
- ulegają stopniowemu zużyciu;
- wartość przenoszona na wytwarzane towary i usługi

Aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe

Wartości niematerialne i
prawne

Należności
długoterminowe

Inwestycje
długoterminowe

Długoterminowe
rozliczenia
międzyokresowe

Środki trwałe

Środki trwałe w budowie

Środki trwałe – art. 3 ust. 1 pkt 15 u.r.

środkach trwałych - rozumie się przez to, z zastrzeżeniem pkt 17, **rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki. Zalicza się do nich w szczególności:**

- a) nieruchomości - w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego,
- b) maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy,
- c) ulepszenia w obcych środkach trwałych,
- d) inwentarz żywy.

Środki trwałe oddane do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w ust. 4;

Środki trwałe w budowie –
art. 3 ust. 1 pkt 16 u.r.

środkach trwałych w budowie - rozumie się przez to zaliczane do aktywów trwałych środki trwałe w okresie ich budowy, montażu lub ulepszenia już istniejącego środka trwałego;

Wartości niematerialne i prawne

– art. 3 ust. 1 pkt 14 u.r.

wartościach niematerialnych i prawnych - rozumie się przez to, z zastrzeżeniem pkt 17, **nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, a w szczególności:**

- a) autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje,
- b) prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych,
- c) know-how.

W przypadku wartości niematerialnych i prawnych oddanych do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu, wartości niematerialne i prawne zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w ust. 4. Do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się również **nabytą wartość firmy** oraz **koszty zakończonych prac rozwojowych**

Należności długoterminowe

- kwoty należne od innych podmiotów;
- charakteryzuje je termin wymagalności dłuższy niż 12 miesięcy, liczony od dnia bilansowego;
- np. kwoty należne z tytułu sprzedaży środków trwałych

Inwestycje – art. 3 ust. 1 pkt 17 u.r.

inwestycjach - rozumie się przez to aktywa posiadane przez jednostkę w celu osiągnięcia z nich korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu wartości tych aktywów, uzyskania przychodów w formie odsetek, dywidend (udziałów w zyskach) lub innych pożytków, w tym również z transakcji handlowej, a w szczególności aktywa finansowe oraz te nieruchomości i wartości niematerialne i prawne, które nie są użytkowane przez jednostkę, lecz są posiadane przez nią w celu osiągnięcia tych korzyści. W przypadku zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji przez inwestycje rozumie się lokaty

Inwestycje długoterminowe

- warunkiem zakwalifikowania inwestycji do inwestycji długoterminowych jest zamiar inwestowania przez okres dłuższy niż 12 miesięcy, licząc od dnia bilansowego ;
- np. długoterminowe aktywa finansowe (zob. art. 3 ust. 1 pkt 24 u.r.)

Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe

- wiążą się z kosztami podlegającymi rozliczeniu w okresie powyżej 12 miesięcy, licząc od dnia bilansowego;
- nie mają postaci materialnej

Aktywa obrotowe

Aktywa obrotowe – art. 3 ust. 1 pkt 18 u.r.

aktywach obrotowych - rozumie się przez to tę część aktywów jednostki, które w przypadku:

- a) **aktywów rzeczowych**, o których mowa w pkt 19 - są przeznaczone do zbycia lub zużycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub w ciągu normalnego cyklu operacyjnego właściwego dla danej działalności, jeżeli trwa on dłużej niż 12 miesięcy,
- b) **aktywów finansowych**, o których mowa w pkt 24 - są płatne i wymagalne lub przeznaczone do zbycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub od daty ich założenia, wystawienia lub nabycia, albo stanowią aktywa pieniężne,
- c) **należności krótkoterminowych** - obejmują ogół należności z tytułu dostaw i usług oraz całość lub część należności z innych tytułów niezaliczonych do aktywów finansowych, a które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego,
- d) **rozliczeń międzyokresowych** - trwają nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia bilansowego;

Aktywa obrotowe


```
graph LR; A[Aktywa obrotowe] --- B[Zapasy]; A --- C[Należności krótkoterminowe]; A --- D[Inwestycje krótkoterminowe]; A --- E[Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe];
```

Zapasy

Należności
krótkoterminowe

Inwestycje
krótkoterminowe

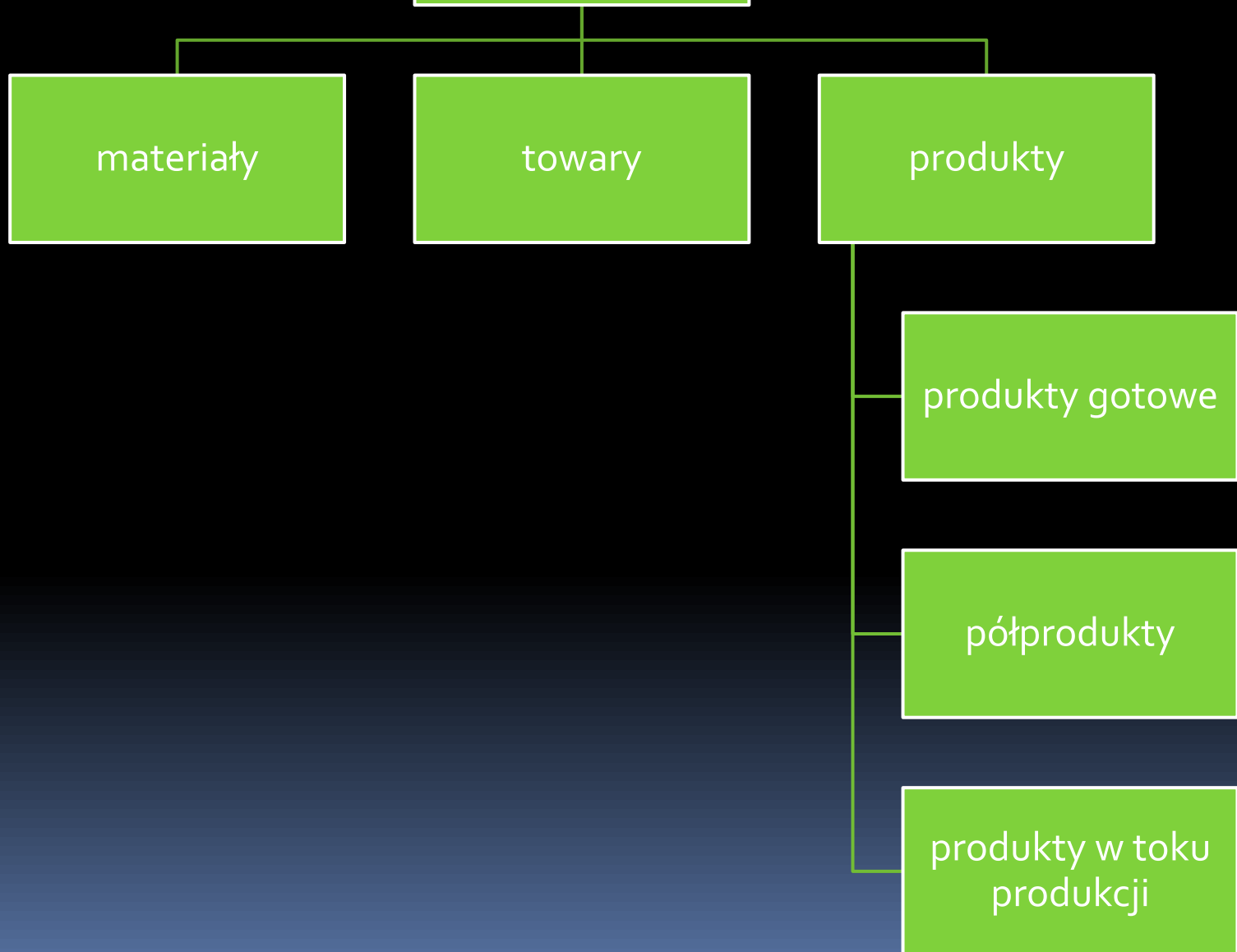
Krótkoterminowe
rozliczenia
międzyokresowe

**Zapasy - rzeczowe aktywa
obrotowe – art. 3 ust. 1 pkt
19 u.r.**

**rzeczowych aktywach obrotowych - rozumie
się przez to materiały nabyte w celu zużycia
na własne potrzeby, wytworzone lub
przetworzone przez jednostkę produkty
gotowe (wyroby i usługi) zdadne do sprzedaży
lub w toku produkcji, półprodukty oraz
towary nabyte w celu odprzedaży w stanie
nieprzetworzonym**

Rzeczowe aktywa obrotowe (zapasy)

Należności krótkoterminowe

- obejmują ogół należności z tytułu dostaw i usług oraz całość lub część należności z innych tytułów niezaliczonych do aktywów finansowych, a które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego,
- np. należności dochodzone na drodze sądowej, zwrot podatku

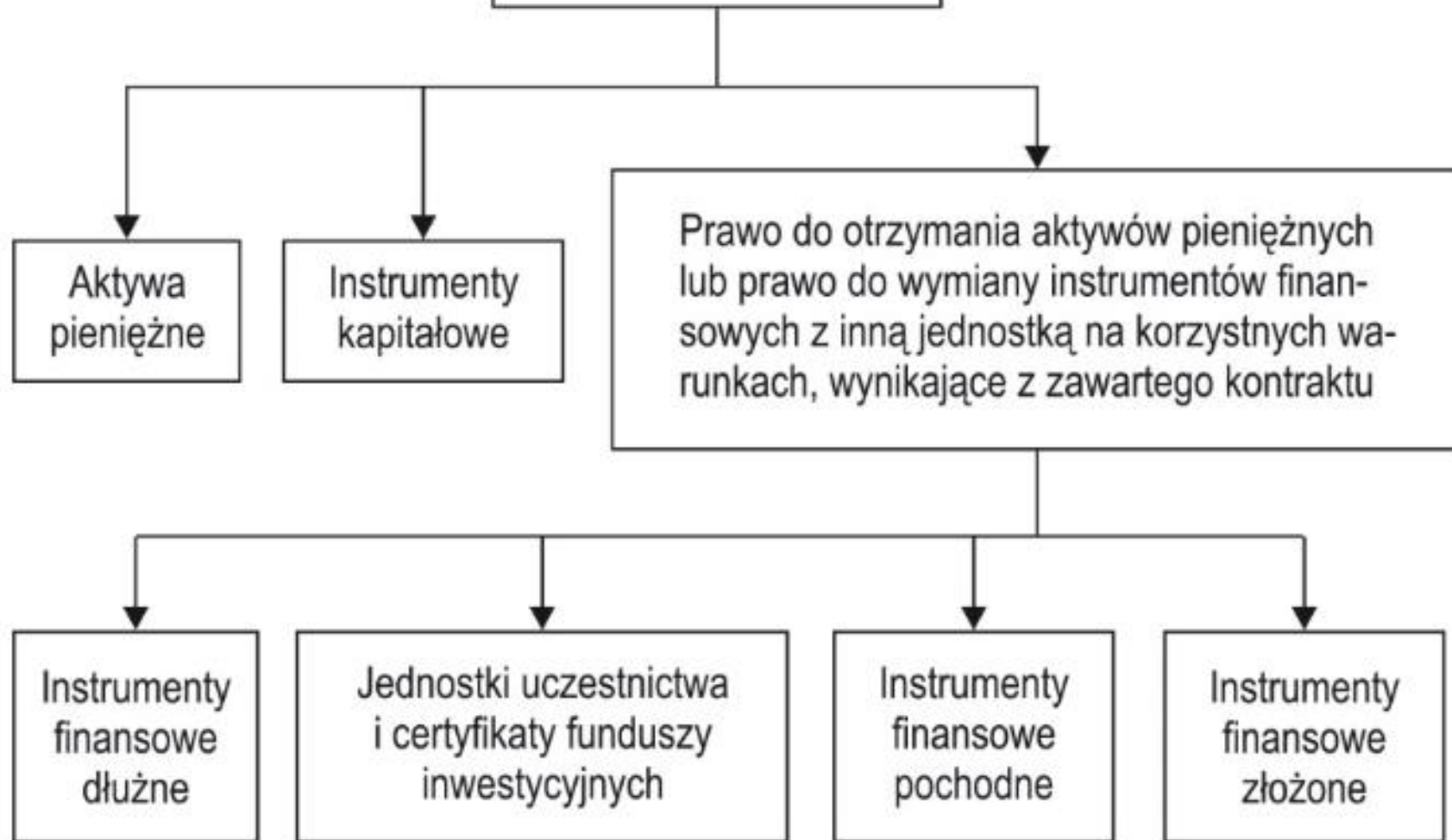
Inwestycje krótkoterminowe

- aktywa posiadane przez jednostkę w celu osiągnięcia z nich korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu wartości tych aktywów, uzyskania przychodów w formie odsetek, dywidend (udziałów w zyskach) lub innych pożytków, w tym również z transakcji handlowej, a w szczególności aktywa finansowe oraz te nieruchomości i wartości niematerialne i prawne, które nie są użytkowane przez jednostkę, lecz są posiadane przez nią w celu osiągnięcia tych korzyści;
- okres inwestowania wynosi do 12 miesięcy, licząc od dnia bilansowego

Aktywa finansowe – art. 3 ust. 1 pkt 24 u.r.

aktywach finansowych - rozumie się przez to aktywa pieniężne, instrumenty kapitałowe wyemitowane przez inne jednostki, a także wynikające z kontraktu prawo do otrzymania aktywów pieniężnych lub prawo do wymiany instrumentów finansowych z inną jednostką na korzystnych warunkach

Aktywa finansowe

Aktywa pieniężne – art. 3 ust. 1 pkt 25 u.r.

aktywach pieniężnych - rozumie się przez to aktywa w formie krajowych środków płatniczych, walut obcych i dewiz. Do aktywów pieniężnych zalicza się również inne aktywa finansowe, w tym w szczególności naliczone odsetki od aktywów finansowych. Jeżeli aktywa te są płatne lub wymagalne w ciągu 3 miesięcy od dnia ich otrzymania, wystawienia, nabycia lub założenia (lokaty), to na potrzeby rachunku przepływów pieniężnych zalicza się je do środków pieniężnych, chyba że ujmuje się je w przepływach z działalności inwestycyjnej (lokacyjnej)

Aktywa pieniężne

```
graph TD; A[Aktywa pieniężne] --> B[Kwotowe środki płatnicze]; A --> C[Waluty obce, dewizy]; A --> D["Inne aktywa finansowe (w tym odsetki naliczone od aktywów finansowych)"]
```

Kwotowe
środki
płatnicze

Waluty obce,
dewizy

Inne aktywa finansowe
(w tym odsetki naliczone
od aktywów finansowych)

Instrumenty kapitałowe – art. 3 ust. 1 pkt 26 u.r.

instrumentach kapitałowych - rozumie się przez to kontrakty, z których wynika prawo do majątku jednostki, pozostałego po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wszystkich wierzycieli, a także zobowiązanie się jednostki do wyemitowania lub dostarczenia własnych instrumentów kapitałowych, a w szczególności udziały, opcje na akcje własne lub warranty

Krótkoterminowe rozliczenia okresowe

- wiążą się z kosztami podlegającymi rozliczeniu w okresie do 12 miesięcy, licząc od dnia bilansowego;
 - nie mają postaci materialnej
-

Należne wpłaty na kapitał podstawowy oraz udziały lub akcje własne

- niematerialne postacie aktywów;
- wiążą się z utworzeniem oraz korektą kapitału zakładowego w spółkach kapitałowych

Pasywa (kapitały)

Pasywa

- Kapitał własny;
 - Zobowiązania ;
 - Rezerwy
-

Pasywa (kapitały)

```
graph TD; A[Pasywa (kapitały)] --> B[kapitał własny]; A --> C[kapitały obce]; B --> D["„kapitał podstawowy”"]; B --> E["„kapitały rezerwowe”"]; C --> F[zobowiązania długoterminowe]; C --> G[zobowiązania krótkoterminowe];
```

kapitał własny

kapitały obce

„kapitał
podstawowy”

zobowiązania
długoterminowe

„kapitały
rezerwowe”

zobowiązania
krótkoterminowe

Zobowiązania i rezerwy

- Art. 3 ust. 1 pkt 20 u.r.

zobowiązaniach - rozumie się przez to wynikający z przeszłych zdarzeń obowiązek wykonania świadczeń o wiarygodnie określonej wartości, które spowodują wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów jednostki;

- Art. 3 ust. 1 pkt 21 u.r.

rezerwach - rozumie się przez to zobowiązania, których termin wymagalności lub kwota nie są pewne;

Równanie bilansowe

Zasada równowagi bilansowej

- ogólna wartość aktywów danego podmiotu jest równa wartości jego pasywów (**suma aktywów=suma pasywów**);
- aktywa=kapitał własny + zobowiązania**
- kapitał własny=aktywa – zobowiązania**

Majątek przedsiębiorcy

- **ujęcie statyczne:** stan na określony moment (dzień bilansowy);
dniu bilansowym - rozumie się przez to dzień, na który jednostka sporządza sprawozdanie finansowe (art. 3 ust. 1 pkt 10 u.r.);
- **ujęcie dynamiczne:** wykazanie zmian, które nastąpiły w majątku w wyniku prowadzenia działalności gospodarczej

Bilans przedsiębiorcy

Wartościowe zestawienie zasobów majątkowych (aktywów) oraz źródeł finansowania tych zasobów (pasywów), które jest sporządzane w formie określonej przez przepisy prawne na określony dzień, tj. dzień bilansowy.

(zob. J. Pfaff, Podstawy rachunkowości, Warszawa 2019, s. 37)

Zasada ciągłości bilansowej

- bilans sporządzany na ostatni dzień roku obrotowego jest jednocześnie bilansem początkowym dla nowego roku obrotowego ;
- w bilansie wykazuje się stany aktywów i pasywów na dzień kończący bieżący i poprzedni rok obrotowy (art. 46 ust. 1 u.r.)

Forma bilansu

- bilans sporządza się w formie przewidzianej w załącznikach do ustawy o rachunkowości;
- załącznik nr 1: dla jednostek innych niż banki i zakłady ubezpieczeń;
- załącznik nr 2: dla banków;
- załącznik nr 3: dla zakładów ubezpieczeń;
- załącznik nr 4: dla jednostek mikro;
- załącznik nr 5: dla jednostek małych.